

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om privat hälso- och sjukvård och sjukförsäkringslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om privat hälso- och sjukvård och sjukförsäkringslagen ska ändras. De bestämmelser som gäller det tillstånd som behövs för att tillhandahålla sjuktransporttjänster och fastställandet av ersättningstaxan för resor med sjuktransportfordon föreslås bli ändrade.

Enligt gällande lagstiftning kan privata yrkesutövare och företag beviljas sjuktransporttillstånd med stöd av lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg. Enligt förslaget ska beviljandet av sjuktransporttillstånd i fortsättningen basera sig på lagen om privat hälso- och sjukvård, vilket bättre motsvarar sjuktransportens ställning som en del av hälso- och sjukvården.

Det föreslås att en bestämmelse med ett bemyndigande fogas till sjukförsäkringslagen, med stöd av vilken social- och hälso-

vårdsministeriet genom förordning fastställer den ersättningstaxa som är ersättningsgrund för användningen av sjuktransportfordon. Dessutom föreslås en bestämmelse i sjukförsäkringslagen om rätt till övernattningsspenning i sådana situationer där den försäkrade på grund av sin graviditet har varit tvungen att övernatta i närheten av en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård.

Förslagen om sjuktransporttillstånd och fastställandet av ersättningstaxan för användning av sjuktransportfordon hänför sig till den nya kollektivtrafiklagen, genom vilken lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg ska upphävas, samt till Europaparlamentets och rådets trafikavtalsförordning som kollektivtrafiklagen utgår från. Lagarna avses träda i kraft den 3 december 2009.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Nuläge	3
1.1. Lagstiftning	3
Ordnandet av sjuktransporter	3
Sjuktransporttillstånd	3
Ersättande av kostnader för sjuktransport.....	4
Övernattningsspenning.....	4
1.2. Bedömning av nuläget	5
Sjuktransport.....	5
Övernattningsspenning.....	6
2. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	6
3. Propositionens konsekvenser	7
4. Beredningen av propositionen	8
5. Samband med andra propositioner.....	8
DETALJMOTIVERING.....	10
1. Lagförslag	10
1.1. Lag om ändring av lagen om privat hälso- och sjukvård.....	10
1.2. Lag om ändring av sjukförsäkringslagen	11
4 kap. Ersättning för resekostnader	11
15 kap. Verkställighet	12
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter.....	12
3. Ikraftträdande.....	12
4. Lagstiftningsordning	13
LAGFÖRSLAG	14
Lag om ändring av lagen om privat hälso- och sjukvård	14
Lag om ändring av sjukförsäkringslagen.....	17
BILAGOR.....	19
PARALLELLTEXTER.....	19
Lag om ändring av lagen om privat hälso- och sjukvård	19
Lag om ändring av sjukförsäkringslagen.....	24

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning

Ordnandet av sjuktransporter

Med stöd av 14 § 1 mom. 3 punkten i folkhälsolagen (66/1972) ska kommunen dra försorg om anordnandet av sjuktransport samt anordna och upprätthålla den medicinska räddningsverksamheten samt den sjuktransportberedskap som är nödvändig med beaktande av lokala förhållanden, med undantag av anskaffning och underhåll av för sjuktransport behövliga luftfartyg samt menföres- och andra motsvarande speciella fortskaffningsmedel på det sätt som det föreskrivs närmare om genom förordning.

Bestämmelser om sjuktransporternas innehåll finns i förordningen om sjuktransport (565/1994). Med sjuktransport avses yrkesmässig persontransport som sker med sjuktransportfordon, vatten- eller luftfarkost eller något annat specialfordon och som utförs av personal som utbildats på behörigt sätt samt prehospital sjukvård som ges före eller under transporten på grund av sjukdom, skada eller någon annan nödsituation. Med sjuktransport på basnivå avses vård och transport med tillräcklig beredskap att övervaka och ta hand om patienten så att hans eller hennes tillstånd under transporten inte oväntat försämras, och med möjligheter att påbörja enkla åtgärder som räddar livet. Med sjuktransport på vårdnivå avses beredskap att påbörja avancerad vård av patienten och genomföra transporten på ett sådant sätt att patientens livsfunktioner kan tryggas.

Enligt 3 § i förordningen ska hälsovårdscentralen företa förhandsinspektion av sjuktransportfordonen och deras utrustning på sitt verksamhetsområde samt leda och övervaka sjuktransportverksamheten på basnivå och för sin del på vårdnivå. Enligt 4 § ska sjukvårdsdistriktet leda och för sin del övervaka sjuktransportverksamheten på vårdnivå. Sjuktransporterna ska vara ändamålsenliga i medicinskt hänseende och i denna verksamhet, liksom också vid valet av transportsätt

för patienterna, ska patientsäkerheten beaktas. Sjuktransportverksamheten ska förfoga över materiel och utrustning som lämpar sig för sjuktransporter samt sådan personal som verksamheten kräver.

Enligt 4 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) kan kommunerna tillhandahålla tjänsterna själva, i samarbete med andra kommuner, genom att vara medlem i en samkommun som sköter verksamheten, genom att anskaffa service från staten, en annan kommun, en samkommun eller någon annan offentlig eller privat serviceproducent eller genom att ge serviceanvändaren en service-sedel. Merparten av Finlands kommuner har ordnat sjuktransporterna genom avtal med privata sjuktransportföretag. De privata sjuktransportföretagen är den största producenten av sjuktransporttjänster i Finland.

Sjuktransporttillstånd

För sjuktransporter krävs ett sjuktransporttillstånd om det inte är fråga om sjuktransporter som utförs med en ambulans som är i statens, kommunens, en samkommuns eller ett sjukhus besittning. Bestämmelser om sjuktransporttillstånd finns i lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991), nedan persontrafiklagen. Sjuktransporttillståndet berättigar innehavaren att utföra sjuktransporter med en ambulans i hela landet med undantag för Åland.

Tillståndet beviljas dels på basis av en bedömning av hur tillståndsvillkoren är uppfyllda, dels på basis av en prövning av behovet av sjuktransporttjänster i området. Sjuktransporttillstånd kan beviljas en sökande som råder över sig själv och sin egendom, är solvent, har gott rykte, är yrkeskunnig och som även i övrigt som person är lämplig för att idka persontrafik. Då tillstånd beviljas ska efterfrågan och utbud inom det huvudsakliga verksamhetsområdet beaktas, liksom även företagsverksamhetens ändamålsenlighet och ekonomiska förutsättningar. Efterfrågan och utbudet utreds för behovsprövning av länsstyrelsen genom att man skaffar utlåtanden från bl.a. sjukvårdsdistriktet, kommunen och

andra sjuktransportföretag. Tillståndsbeslutet kan också påverkas av andra utredningar samt befolkningsmängden och åldersstrukturen i området.

Sjuktransporttillstånd beviljas av den länsstyrelse inom vars område verksamheten har sin stationsplats. Trafikens stationsplats eller stationsplatser samt den tidpunkt då trafiken senast kommer att inledas ska uppges i tillståndet. Villkor för en ändamålsenlig skötsel av verksamheten kan fogas till tillståndet. Ett sjuktransporttillstånd gäller i högst fem år.

Ersättning av kostnader för sjuktransport

Sjukförsäkringslagen (1224/2004) innehåller bestämmelser om ersättning för sjuktransportkostnader. Med stöd av 4 kap. 6 § i sjukförsäkringslagen får den försäkrade ersättning för de kostnader som uppkommit vid sådana sjuktransporter som kommunen enligt 14 § 1 mom. 3 punkten i folkhälsolagen har ansvar för att ordna. Ersättning betalas endast för kostnader som uppkommit av resan, inte av prehospital sjukvård som getts före eller under transporten.

Grunden för ersättning för användning av sjuktransportfordon är den sjuktransporttaxa som avses i 11 § i persontrafiklagen. Med stöd av 11 § i persontrafiklagen kan Kommunikationsministeriet vid behov fastställa sjuktransporttaxan. Gränserna för ministeriets prövningsrätt, förfaringssätten och på vilka grunder behovet av fastställande av taxan ska bedömas anges inte i lagen. Kommunikationsministeriet har genom förordning fastställt en taxa som gäller tills vidare och justerat den enligt behov på förslag av Suomen Sairaankuljetusliitto ry. Förordningen tillämpas på tillståndspliktig trafik med ambulans. Förordningen tillämpas i hela landet med undantag för Åland, vars landskapsregering fastställer sjuktransporttaxorna separat.

I Kommunikationsministeriets förordning om taxor för sjuktransport (2/2009) fastställs de högsta tillåtna taxorna för sjuktransporter. Enligt förordningen får en grundavgift på 57,70 € uppbäras för varje ny transport. Utöver detta kan en grundavgift på 28,85 € per person uppbäras för flere än en bärpatient. Det är dessutom tillåtet att uppbära en tilläggsavgift på högst 14,42 € för en sittande

patient. Om transportsträckan överskrider 20 kilometer, får 1,54 € uppbäras för varje påbörjad kilometer på den överskridande sträckan. För eventuell ny sjuktransport under återfärden får avgifter enligt detta beslut uppbäras, dock endast av en patient. Kilometerersättning får uppbäras endast för den sträckans del, som räknas vara den tilläggssträcka som föranletts av en ny sjuktransport och överskrider 20 km. För den andra ambulanschauffören som deltar i sjuktransporten får som ersättning uppbäras en avgift på 30,72 € och för den tid som överskrider en timme får därtill uppbäras en avgift på 15,36 € för varje påbörjad halvtimme. För oavbruten väntetid som överskrider en timme får för varje påbörjad kvarts timme uppbäras 7,68 €.

Övernattningspenning

En försäkrad har rätt till övernattningspenning, om han eller hon själv, en följeslagare eller en närstående på grund av undersökning eller vård av den försäkrade eller av skäl som hänför sig till trafikförhållandena har varit tvungen att övernatta under en resa som ska ersättas enligt sjukförsäkringslagen och övernattningen bevisligen har medfört kostnader för personen i fråga. Övernattningspenning betalas på basis av kostnaderna, dock högst till ett belopp av 20,18 euro per person och dygn.

Enligt etablerad tillämpningspraxis ersätts övernattningskostnader som hänför sig till resan då övernattning är ett alternativ till att klienten dagligen reser till vårdorten. Övernattningskostnader kan också ersättas då klienten inte har haft möjlighet att anlita kollektivtrafik på grund av att sådan saknats och därför skulle ha varit tvungen att åka till vårdplatsen med ett dyrare fortskaffningsmedel, såsom taxi. Övernattningspenningen är inte avsedd att ersätta övernattningskostnader under tiden för undersökning och vård, utan endast övernattningskostnader som hänför sig till en resa som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen. Det är vanligast att övernattningspenning betalas då klienten på grund av vård måste komma fram till sjukhuset på morgonen och kollektivtrafik då inte finns tillgänglig. Enligt etablerad tolknings-

praxis i besvärinstanserna fäster man vid prövningen av om övernattningspenning ska betalas uppmärksamhet dels vid trafikförhållandena, dels vid resans längd och hur lång tid den räcker.

1.2. Bedömning av nuläget

Sjuktransport

Sjuktransporter är en del av hälso- och sjukvården. Bestämmelserna om beviljande av sjuktransporttillstånd och fastställande av sjuktransporttaxan finns dock med stöd av den gällande lagstiftningen i persontrafiklagen, som hör till Kommunikationsministeriets förvaltningsområde. Persontrafiklagens tillämpningsområde var från början allmänt. Det innefattade författningar om all tillståndspliktig persontrafik. I det första skedet av totalreformen av persontrafiklagen gavs lagen om taxitrafik (217/2007). Avsikten är att totalreformen ska slutföras genom det förslag till kollektivtrafiklag (RP 110/2009 rd) som just nu behandlas i riksdagen. Genom kollektivtrafiklagen upphävs persontrafiklagen. Kollektivtrafiklagen baserar sig på Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70, nedan trafikavtalsförordningen, som träder i kraft den 3 december 2009. Avsikten är att kollektivtrafiklagen ska träda i kraft samtidigt som trafikavtalsförordningen. Målet med den föreslagna kollektivtrafiklagen är att skapa lagstiftningsmässiga ramar för ordnandet av kollektivtrafiken så att kollektivtrafiktjänsterna kan tryggas i hela landet och att användningen av kollektivtrafik kan ökas. Lagen kommer att tillämpas på kollektivtrafik som idkas med bussar. Bestämmelser om tillståndspliktiga sjuktransporter ingår inte i kollektivtrafiklagen, varför de i fortsättningen måste ingå i annan lagstiftning.

Ett tillstånd enligt lagstiftningen för hälso- och sjukvården har inte krävts för företagare som idkar sjuktransportverksamhet, även om åtgärder som hör till hälso- och sjukvården utförs inom verksamheten bl.a. för att upprätthålla en individs livsfunktioner och man

ingriper i personens personliga integritet. Eftersom sjuktransporter är en fast del av hälso- och sjukvården skulle det vara mest ändamålsenligt att bestämmelserna om beviljande av sjuktransporttillstånd och fastställande av transporttaxan för sjuktransportfordon fanns i social- och hälsovårdslagstiftningen. Också biträdande justitiekanslern ansåg i sitt avgörande 1/50/07 att det är bristfälligt och inkonsekvent att sjuktransporttillståndet är baserat på persontrafiklagen.

De nuvarande förutsättningarna för beviljande av sjuktransporttillstånd och grunderna för fastställande av sjuktransporttaxan, vilka baserar sig på persontrafiklagen, kan inte anses vara tillräckliga med tanke på att hälso- och sjukvården och sjuktransporterna ska ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Det handlar inte enbart om att transportera människor, utan verksamheten bör garantera möjligheter till behövlig prehospital sjukvård samt patientsäkerhet. Villkoren för beviljandet av tillstånd enligt persontrafiklagen har varit att den som idkar trafiken har gott rykte och rättshandlingsförmåga och är solvent. Den yrkesskicklighet som krävs av personal som deltar i sjuktransporten har inte definierats närmare i lagstiftningen. Därför gäller lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) inte nödvändigtvis alla som deltar i verksamheten. För beviljandet av tillstånd har det inte förutsatts att man uppgett en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som ansvarar för verksamheten. I praktiken har det dock förutsatts att den ansvariga läkaren vid hälsovårdscentralen uppges i det avtal om tillhandahållande av sjuktransporttjänster som sjuktransportföretaget och kommunen ingår. Det har varierat hur de ansvariga läkarna har förbundit sig till verksamheten och utvecklingen av den.

Efterfrågan på tjänsten, ändamålsenligt anordnande av tjänsten samt ekonomiska förutsättningar har varit tilläggsvillkor. Behovsprövningen har i praktiken kunnat begränsa beviljandet av sjuktransporttillstånd, vilket har kunnat minska kommunernas möjlighet att ordna sjuktransporttjänster på bästa möjliga sätt. Den allmänna utvecklingstendensen har varit att mildra tillståndsförvaltningen och slopa behovsprövningen i tillståndsförandet. Behovsprövningen inom den privata

hälso- och sjukvården slopades i samband med att lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) stiftades.

Villkoren för beviljande av sjuktransporttillstånd har på det sätt som beskrivits ovan koncentrerats till annat än medicinsk ändamålsenlighet och patientsäkerhet. Varken i persontrafiklagen eller den förordning som kommunikationsministeriet gett med stöd av den har det heller definierats närmare hur sjuktransporttaxan fastställs, såsom gränser för prövningsrätten, förfaringssätten eller på vilka grunder behovet av att fastställa sjuktransporttaxan ska bedömas.

Övernattningspenning

Bestämmelsen om övernattningspenning i den gällande sjukförsäkringslagen är avsedd för situationer där övernattning i samband med resan är ett alternativ till att patienten dagligen reser till vårdorten. Med stöd av den har inte övernattningskostnader ersatts för tiden för undersökning och vård eller tiden då en patient väntar på att få komma till vård.

Förlossningar inom Lapplands sjukvårdsdistrikt sköts centralt i Rovaniemi vid Lapplands centralsjukhus. På grund av det geografiska läget måste förlossningspatienter ofta resa flera hundra kilometer för att föda barn i Rovaniemi. På basis av en läkares rekommendation övernattar en del av förlossningspatienterna på Lapplands centralsjukhus patienthotell i väntan på att förlossningen ska starta utan att modern eller fostret dagligen undersöks eller vårdas. Övernattningspenning sätts igång under resan till sjukhuset. På patienthotellet övernattar årligen uppskattningsvis 5-8 kvinnor från en till tio nätter i väntan på att förlossningen ska börja. De blivande mödrarna och fostren får ingen behandling under den tid mödrarna väntar på att förlossningen ska sätta igång.

Bestämmelserna om övernattningspenning i 4 kap. 9 § i sjukförsäkringslagen har tolkats så att de inte gäller situationer där den förälskrade väntar på att förlossningen ska börja utan att modern eller fostret dagligen undersöks eller vårdas. Övernattningspenning betalas inte heller för den natt då förlossningen sker, eftersom övernattningspenningen inte är avsedd att ersätta övernattningskostnader för tiden för undersökning och vård.

2. Målsättning och de viktigaste förslagen

Målet med propositionen är att överföra regleringen av sjuktransporttillstånd och fastställandet av ersättningstaxan för användning av sjuktransportfordon till social- och hälsovårdsrättsstiftningen. På detta sätt kan man bättre än nu beakta sjuktransporternas särdrag som en del av hälso- och sjukvården. Målet är att garantera hög kompetens och kvalitet i fråga om hälso- och sjukvården inom sjuktransportverksamheten, som är en del av prehospitala sjukvården.

Det föreslås att bestämmelser om beviljande av sjuktransporttillstånd ska tas in i lagen om privat hälso- och sjukvård. Villkoren för beviljande av tillståndet ska koncentreras på medicinsk ändamålsenlighet och patientsäkerhet, vilket kan anses vara primärt i fråga om sjuktransporterna som hör nära samman med hälso- och sjukvården. Villkoren för beviljande av tillstånd är då i fortsättningen ett lämpligt sjuktransportfordon samt utrustning och ändamålsenlig utbildning för dem som deltar i verksamheten. Verksamheten ska också vara ändamålsenlig i medicinskt hänseende och beakta patientsäkerheten. Tillståndsmyndigheten ska bevilja tillstånd om sökanden, personalen och utrustningen uppfyller de krav som anges i lagen. Beviljandet av tillstånd ska i fortsättningen inte vara baserat på behovsprövning. Behovsprövning begränsar den näringsfrihet som avses i 18 § i grundlagen på ett sätt som inte kan anses vara förenligt med villkoren för begränsande av de grundläggande fri- och rättigheterna, såsom t.ex. acceptabilitet och proportionalitet.

Slopande av behovsprövningen kan inte anses äventyra tillgången på eller säkerheten och ändamålsenligheten hos de lagstadgade tjänsterna. Dessa garanteras bäst genom de tillståndskriterier som avses i propositionen samt genom ändamålsenlig och tillräcklig övervakning. Tillsynsmyndigheter enligt lagen om privat hälso- och sjukvård är Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården samt länsstyrelserna. Tillhandahållandet av sjuktransporttjänster och främjandet av kvaliteten hör till kommunens och sjukdistriktens uppgifter. Då de ingår sjuk-

transportavtal kan de ställa kvalitetskrav på serviceproducenterna och övervaka att kraven följs. Efter att ha beviljats sjuktransporttillstånd kan en privat serviceproducent ingå avtal om tillhandahållande av tjänster med en kommun eller samkommun. Ett avtal med en kommun eller samkommun är en förutsättning för att en privat serviceproducent ska kunna ansluta sig till myndighetsnätet och nödcentralssystemet.

I tillståndsförfarandet för andra tjänster inom hälso- och sjukvården tillämpas ingen behovsprövning, utan beviljandet av tillstånd baserar sig endast på att de kvalitetskrav som ställs på serviceproducenten uppfylls. Den som tillhandahåller sjuktransporttjänster ska i fortsättningen ha en ansvarig föreståndare som tillståndsmyndigheten. Om den ansvarige föreståndarens behörighetskrav föreskrivs i förordningen om privat hälso- och sjukvård. Den ansvarige föreståndaren bör vara en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som har utbildning som lämpar sig för uppgiften och tillräcklig praktisk erfarenhet.

Tillstånd enligt lagen om privat hälso- och sjukvård beviljas av en tillståndsmyndighet, såsom Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och länsstyrelserna. Tillståndet beviljas åtminstone i inledningsskedet av länsstyrelsen i det län där trafikens stationsplats ligger. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården beviljar tillstånd för dem som har stationsplatser i flera än ett län. En aktör som har stationsplats i och tillstånd för ett enda län ska ansöka om riksomfattande tillstånd hos Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, om verksamheten utvidgas så att aktören får en ny stationsplats i ett annat län. Propositionen har som mål att genomföra ett enhetligt tillståndsförfarande i hela landet. Detta kan uppnås bl.a. genom anvisningar på riksnivå.

Också efter ändringen berättigar sjuktransporttillståndet innehavaren att utföra sjuktransporter i hela landet med undantag för Åland. Begränsningen till ett enda fordon slopas, men antalet sjuktransportfordon som tillståndet gäller ska nämnas både i tillståndsansökan och i tillstånd som beviljas. I den startansökan som avses i 8 § i lagen om privat hälso- och sjukvård ska de sjuktransportfordon som används specificeras. Avsik-

ten är att alla fordon ska genomgå en förhandsinspektion och omfattas av tillsyn enligt lagen. Eventuella ändringar i sjuktransportutrustningen ska meddelas till tillståndsmyndigheten genom en sådan ändringsanmälan som avses i 9 §. I anmälan ska varje fordon uppges med vilka sjuktransportverksamhet idkas.

Enligt persontrafiklagen har sjuktransporttillståndet gällt för en viss tid, högst fem år åt gången. I lagen om privat hälso- och sjukvård ska det inte finnas en sådan begränsning, utan verksamhetens ändamålsenlighet garanteras genom den skyldighet till ändringsanmälan som avses i lagen samt de åtgärder som kan vidtas av tillstånds- och tillsynsmyndigheten. Sådana åtgärder är bl.a. möjligheten att återkalla tillståndet samt anmärkning och påpekande. Tillståndsmyndigheten bör ha tillräckliga och faktiska möjligheter att ingripa i olämplig sjuktransportverksamhet.

Bestämmelser om fastställandet av ersättningstaxor för sjuktransportfordon ska enligt förslaget finnas i sjukförsäkringslagen på motsvarande sätt som bestämmelserna om fastställandet av ersättningstaxor för andra specialfordon, med undantag för ersättningstaxorna för taxibilar. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer ersättningstaxorna för sjuktransportfordonen genom en förordning som vid behov justeras enligt den allmänna kostnadsutvecklingen.

Det föreslås att bestämmelsen om övernattningsspenning i sjukförsäkringslagen ska ändras så att blivande mödrar kan beviljas övernattningsspenning för de nätter då de enligt en läkares ordination övernattar i närheten av förlossningsplatsen. Dessutom föreslås preciseringar av teknisk natur i sjukförsäkringslagen.

3. Propositionens konsekvenser

Propositionen har inga betydande konsekvenser för statsfinanserna eller andra betydande ekonomiska konsekvenser.

Tillstånd enligt lagen om privat hälso- och sjukvård beviljas av en tillståndsmyndighet, såsom Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och länsstyrelserna. Länsstyrelsen beviljar sjuktransporttillstånd

för en tillståndssökande som har en stationsplats för trafik inom ett enda län. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården beviljar tillstånd för tillståndssökande med stationsplats inom fler än ett län. Vid länsstyrelserna ansvarar social- och hälsovårdsavdelningarna för förfarandet för sjuktransporttillstånd liksom för andra tillstånd inom den privata hälso- och sjukvården.

Fastställandet av transporttaxan för sjuktransportfordon överförs från kommunikationsministeriet till social- och hälsovårdsministeriet. Social- och hälsovårdsministeriet ska innan en förordning utfärdas höra Folkpensionsanstalten och organisationer som företräder behöriga aktörer. En sådan organisation kan vara bl.a. Suomen sairaankuljetusliitto ry.

Bestämmelserna om ersättning för sjukvård i sjukförsäkringslagen tillämpas också på Åland. Följaktligen ska de ersättningstaxor för sjuktransportfordons transportavgifter som ska fastställas genom en förordning med stöd av sjukförsäkringslagen även tillämpas på Åland.

Till följd av de ändringar som föreslås i rätten till övernattningsspenning ska övernattningsspenning kunna beviljas, om den försäkrade på grund av sin graviditet har varit tvungen att övernatta i närheten av en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård. Den föreslagna bestämmelsen ska endast tillämpas i sådana situationer där det är så långt till närmaste enhet för hälso- och sjukvård att läkaren bedömer att det för att minimera riskerna vid förlossningen är nödvändigt att patienten övernattar i närheten av sjukhuset. I praktiken kommer bestämmelsen närmast att tillämpas i Lappland, där det årligen har förekommit omkring 5–8 sådana fall och antalet övernattningsnätter har uppgått till mellan en och tio. Övernattningsspenningen uppgår till högst 20,18 euro per natt. Den föreslagna bestämmelsens inverkan på utgifterna för förmånerna inom sjukförsäkrings sjukvårdsförsäkring är således liten.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med kommunikationsministeriet och Folkpensionsan-

stalten.

Ålands landskapsregering har hörts i fråga om fastställandet av transporttaxan för sjuktransportfordon.

Utlåtanden om utkastet till regeringsproposition begärdes dessutom av inrikesministeriet, länsstyrelserna, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Konkursverket, sjukvårdsdistrikten, Finlands Kommunförbund, Suomen Sairaankuljetusliitto ry och Företagarna i Finland rf. Utlåtanden gavs av inrikesministeriet, länsstyrelserna i Södra Finlands, Östra Finlands, Västra Finlands och Uleåborgs län, Ålands landskapsregeringen, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Konkursverket, samkommunen Södra Karelen social- och hälsovårdsdistrikt, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, Birkalands sjukvårdsdistrikt, Norra Savolax sjukvårdsdistrikt, samkommunen Pajanne-Tavastlands social- och hälsovård, Vasa sjukvårdsdistrikt, Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt, Finlands Kommunförbund, Suomen Sairaankuljetusliitto ry, Företagarna i Finland rf, Folkpensionsanstalten, Tammerfors stad och Terveystieteiden tutkimuskeskus - Hälsovårdens Tjänsteorganisationer TEPA ry. I utlåtandena understöddes förslagen i regel. De ändringsförslag till regeringspropositionen som framfördes i utlåtandena har beaktats i mån av möjlighet.

5. Samband med andra propositioner

Förslagen om sjuktransporttillstånd och fastställandet av ersättningstaxan för användning av sjuktransportfordon hänför sig till trafikavtalsförordningen 1370/2007 och den nya kollektivtrafiklagen, som båda avses träda i kraft den 3 december 2009.

Regeringens proposition med förslag till kollektivtrafiklag och vissa lagar som har samband med den (RP 110/2009 rd) behandlas för närvarande i riksdagen.

Propositionen anknyter dessutom till regeringens proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om regionförvaltningsmyndigheternas uppgifter (RP 161/2009 rp), som som bäst behandlas av riksdagen. Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2010. Sär-

skilt det nya 2 mom. i 14 § och ändringarna av 20 § i detta förslag bör beaktas.

Propositionen anknyter också till regeringens proposition som regeringen avlåter till riksdagen i september med förslag till ändring av vissa lagar som har samband med reformen av läkemedelsförsörjningens förvaltning. I propositionen föreslås tekniska ändringar i lagstiftningen som en följd av inrät-

tandet av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet. I förslagen till ändrade bestämmelser beaktas i propositionen också de tekniska ändringar som följer av inrättandet av Institutet för hälsa och välfärd och av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 november 2009.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om ändring av lagen om privat hälso- och sjukvård

1 §. Tillämpningsområde. I 2 mom. föreskrivs om de författningar som ska iakttas förutom lagen om privat hälso- och sjukvård. I hänvisningsbestämmelsen i 2 mom. föreslås en teknisk ändring till följd av ändringarna i lagstiftningen. Med stöd av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), föreslås det att förteckningen i 2 mom. över lagar som ska tillämpas ska ersättas med lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården genom vilken de nämnda lagarna upphävs.

2 §. Definitioner. I 1 mom. definieras begreppet hälso- och sjukvårdstjänster. Det föreslås att det fogas en ny 8 punkt till 1 mom. Genom den fogas sjuktransporttjänster till definitionen av hälso- och sjukvårdstjänster.

I 2 mom. definieras begreppet serviceproducent. Det föreslås att självständig yrkesutövare som tillhandahåller sjuktransporttjänster fogas till definitionen i 2 mom. Alla privata aktörer som tillhandahåller sjuktransporttjänster ska på motsvarande sätt som för närvarande omfattas av tillståndssystemet enligt lagen om privat hälso- och sjukvård. Av offentligrättsliga sammanslutningar, såsom av kommuner eller samkommuner eller av räddningsverk som upprätthålls av dem, ska inte heller i framtiden förutsättas sjuktransporttillstånd.

3 §. Verksamhetsbetingelser. I paragrafen föreskrivs om villkoren för tillhandahållande av tjänster inom den privata hälso- och sjukvården. Det föreslås att 1 mom. ändras så att det i momentet ställs krav på lämplighet när det gäller sjuktransportfordon och deras utrustning och förutsätts att de som deltar i sjuktransporttjänster har lämplig utbildning. Sjuktransporttjänsterna ska även i framtiden uppfylla kraven på medicinsk sakkunskap och patientsäkerhet enligt lagen om privat hälso- och sjukvård.

Med lämplighet avses framför allt att man inom verksamheten i varje enskilt fall ska

iakttä allmänt godtagna medicinska förfaringssätt och att sjuktransportfordonet och dess utrustning ska ha en allmänt godtagbar nivå i medicinskt hänseende. Lämplig utbildning innebär t.ex. utbildning inom hälso- och sjukvården. Den som utför själva transporten inom sjuktransportservicen ska ha sådana förarkunskaper som krävs för uppgiften. Dessutom ska tillhandahållare av sjuktransporttjänster i fortsättningen ha en ansvarig föreståndare enligt 5 §. I förordningen om privat hälso- och sjukvård ställs vissa behörighetskrav på den ansvariga föreståndaren. En föreståndare som ansvarar för verksamheten bör vara en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt ha utbildning som lämpar sig för uppgiften och tillräcklig praktisk erfarenhet. En föreståndare som har ansvaret för den som tillhandahåller sjuktransporttjänster bör i praktiken ha t.ex. sådan kunskap i prehospital sjukvård och sjuktransportverksamhet som bedöms som tillräcklig med tanke på verksamheten.

4 §. Tillstånd. I paragrafen bestäms om det tillstånd som förutsätts för tillhandahållande av hälso- och sjukvårdstjänster. Det föreslås att 1 mom. ändras så att även sjuktransportfordonet och dess utrustning nämns där. Villkor som gäller detta kan fogas till tillståndet. I 3 mom. räknas de uppgifter upp som ska uppges i tillståndsansökan. Det föreslås att även en bestämmelse om antalet sjuktransportfordon som tillståndsansökan gäller och deras stationsplatser ska ingå 2 punkten. Ett nytt 6 mom. föreslås bli fogat till paragrafen. Sjuktransporttillståndet berättigar innehavaren att utföra sjuktransporter i hela landet med undantag för Åland. Antalet sjuktransportfordon och deras stationsplats eller stationsplatser bör nämnas i sjuktransporttillstånd som beviljas.

7 §. Förhandsinspektion. Paragrafen innehåller bestämmelser om serviceproducentens skyldighet att för hälsovårdsnämnden förevisa de lokaler och anordningar som kommer att användas vid tillhandahållandet av hälso- och sjukvårdstjänster innan de tas i bruk samt

om skyldigheten för en tjänsteinnehavare som är underställd hälsovårdsnämnden att utan dröjsmål tillställa serviceproducenten en inspektionsberättelse. Det föreslås att bestämmelser fogas till 1 och 2 mom., enligt vilka också sjuktransportfordonet och dess utrustning ska förevisas för hälsovårdsnämnden och en tjänsteinnehavare som är underställd hälsovårdsnämnden ska inspektera sjuktransportfordonet och dess utrustning. För närvarande är det hälsovårdscentralen som med stöd av förordningen om sjuktransport (565/1994) inspekterar sjuktransportfordon och deras utrustning. Ändringen är av teknisk natur och orsakar inga ändringar i nuvarande inspektionspraxis.

9 §. Ändrings- och upphörsanmälan. Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen, enligt vilket närmare bestämmelser om detaljinnehållet i ändrings- och upphörsanmälan kan utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att varje sjuktransportfordon som är i användning identifieras genom en ändringsanmälan som lämnas till tillståndsmyndigheten.

14 §. Behörig länsstyrelse. Paragrafen innehåller bestämmelser om den behöriga länsstyrelsen. Enligt lagen handläggs uppgifter som hör till länsstyrelsen av den länsstyrelse inom vars område tjänsterna tillhandahålls. Det föreslås att ett nytt 2 mom. fogas till paragrafen, enligt vilket den behöriga länsstyrelsen i fråga om sjuktransporttjänster är den länsstyrelse inom vars område trafikens stationsplats ligger.

20 §. Föreskrifter och tvångsmedel. Paragrafen innehåller bestämmelser om föreskrifter och tvångsmedel på grund av konstaterade missförhållanden. I 1-4 mom. föreslås en teknisk ändring. Rättsskyddscentralen för hälsovården byts ut till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan meddela föreskrifter om hur konstaterade brister och missförhållanden ska avhjälpas samt bl.a. förelägga vite för att effektivisera föreskrifterna, om det i ordnandet och genomförandet av hälso- och sjukvårdstjänster upptäcks brister eller andra missförhållanden som äventyrar patientsäkerheten eller om verksamheten strider mot lagen. Det föreslås att också sjuktransportfordonet och

dess utrustning ska nämnas i 1-3 mom.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens och länsstyrelsernas övervakningsansvar omfattar inte sådan verksamhet som avses i läkemedelslagen och lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård, utan övervakningen av nämnda verksamhet har hört till Läkemedelsverkets uppgifter.

De uppgifter som gäller produkter och utrustning för hälso- och sjukvård och övervakningsansvaret för verksamheten överförs från och med november 2009 till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Av denna anledning föreslås att omnämmandet av anmälningsskyldigheten i fråga om produkter eller utrustning för hälso- och sjukvården ska strykas ur 4 mom.

26 §. Verkställighet. Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställande av beslut som gäller återkallande av ett godkännande av ansvarig föreståndare, avbrytande av verksamhet och återkallande av tillstånd eller förbud mot användning av en lokal eller en del av den eller av en anordning. Det föreslås att också sjuktransportfordonet och dess utrustning ska nämnas i paragrafen.

1.2. Lag om ändring av sjukförsäkringslagen

4 kap. Ersättning för resekostnader

6 §. Sjuktransport. Paragrafen innehåller bestämmelser om ersättning för sjuktransport med sjuktransportfordon. Bestämmelser om grunden för ersättning av sjuktransportkostnader finns i 4 kap. 8 § 2 mom. i den gällande sjukförsäkringslagen. Enligt det lagrummet är grunden för ersättning för användning av sjuktransportfordon den sjuktransporttaxa som kommunikationsministeriet fastställer med stöd av 11 § i persontrafiklagen. Avsikten är att den kollektivtrafiklag som för närvarande behandlas i riksdagen kommer att upphäva persontrafiklagen och den föreslagna lagen innehåller inga bestämmelser om fastställande av de högsta transportavgifterna för sjuktransporter. Av denna anledning föreslås det att ett nytt 3 mom. fogas till 4 kap. 6 § i sjukförsäkringslagen, vilket innehåller bestämmelser om fastställande av den ersätt-

ningstaxa som utgör grunden för ersättning av sjuktransportkostnader. Bestämmelser om fastställande av en ersättningstaxa för andra specialfordon finns fortfarande i 4 kap. 8 § i lagen.

Enligt det föreslagna nya momentet ska bestämmelser om den ersättningstaxa som används som grund för ersättning för användning av sjuktransportfordon utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Den ersättningstaxa som fastställs genom förordningen ska justeras enligt kostnadsutvecklingen på förslag från Suomen sairaankuljetusliitto ry och vid behov även annars. Som kostnadsfaktorer beaktas det kostnadsindex för sjuktransporter som statistikcentralen publicerar samt utvecklingen av lönerna och produktiviteten. Innan ersättningstaxan fastställs ska social- och hälsovårdsministeriet höra Folkpensionsanstalten och organisationer som företräder sjuktransporterna, såsom Suomen sairaankuljetusliitto ry.

8 §. *Grund för ersättning för resekostnader samt fastställande av ersättningstaxan.* Paragrafen innehåller bestämmelser om grunden för ersättning av resekostnader och fastställande av grunden för ersättning för användning av specialfordon. Det föreslås att 2 mom. ändras så att det inte längre innehåller bestämmelser om grunden för ersättning för användning av sjuktransportfordon.

I det gällande 3 mom. bestäms om fastställandet av taxor för ersättning vid användning av andra specialfordon än taxi och sjuktransportfordon. Det föreslås att en hänvisning tas in i momentet till 6 § i samma kapitel i fråga om fastställandet av ersättningstaxor för användning av sjuktransportfordon.

9 §. *Övernattningsspenning.* Paragrafen innehåller bestämmelser om rätten till övernattningsspenning för de försäkrade, deras följeslagare, familjemedlemmar eller andra därmed jämförbara personer samt om beloppet av övernattningsspenningen. Det föreslås att ett nytt 2 mom. fogas till paragrafen, i vilket det förskrivs om den försäkrades rätt till övernattningsspenning i situationer där personen på läkares ordination på grund av graviditet varit tvungen att övernatta i närheten av en enhet för hälso- och sjukvård. Övernattningsspenning kan i sådana situationer bevil-

jas t.ex. om det är så långt till närmaste enhet för hälso- och sjukvård att läkaren anser att det för att minimera riskerna vid förlossningen är nödvändigt att patienten övernattar i närheten av sjukhuset. Den föreslagna bestämmelsen kan tillämpas t.ex. i Lappland, där det kan vara hundratals kilometer till närmaste enhet för hälso- och sjukvård.

15 kap. Verkställighet

3 § *Ansökan om sjukvårdsersättningar.* I paragrafen anges ansökningstiden för sjukvårdsersättningar. Enligt 3 mom. betalas specialersättning för sådana läkemedelsinköp som har gjorts efter det att ansökan som påvisar rätt till specialersättning eller kliniska näringspreparat har inkommit till Folkpensionsanstalten. Det föreslås att hänvisningen till 5 kap. i sjukförsäkringslagen preciseras så att den gäller 5 kap. 5 § 2 mom. i den gällande lagen, i vilket det föreskrivs om specialersättning för läkemedel.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

Med anledning av de ändringar som föreslås i lagen om privat hälso- och sjukvård är det nödvändigt att även ändra förordningen om privat hälso- och sjukvård (744/1990).

Det föreslås att bestämmelser om ersättningstaxan för användning av sjuktransportfordon utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Förslaget förutsätter att social- och hälsovårdsministeriet med stöd av sjukförsäkringslagen utfärdar en förordning där ersättningstaxorna för sjuktransporterna fastställs.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 3 december 2009 samtidigt som kollektivtrafiklagen och trafikavtalsförordningen.

Lagen om ändring av lagen om privat hälso- och sjukvård gäller bara sådana tillståndsansökningar som har gjorts efter att lagen trädde i kraft. De tillståndsansökningar som gjorts innan lagen trätt i kraft handläggs i enlighet med de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande. Sjuktransporttill-

stånden enligt de gällande bestämmelserna gäller för en viss tid, högst fem år. Om fem år kommer alla gällande sjuktransporttillstånd att omfattas av de bestämmelser som nu föreslås, och det föreslås ingen särskild övergångstid för övergången från tillstånden enligt nu gällande bestämmelser till de föreslagna bestämmelserna.

4. Lagstiftningsordning

Det föreslås att sjuktransportverksamhet som omfattas av tillståndsförfarandet enligt persontrafiklagen ska tas in i lagen om privat hälso- och sjukvård. I samband med detta är det viktigt att bedöma om det föreslagna tillståndsförfarandet är förenligt med den näringsfrihet som tryggas i 18 § i grundlagen. Enligt lagen om privat hälso- och sjukvård förutsätts det att verksamhetsutövarna i de fall som fastställs i lagarna ska ha ett tillstånd av tillståndsmyndigheten innan verksamheten inleds. Riksdagens grundlagsutskott har ansett näringsfriheten enligt grundlagen vara huvudregeln, men haft den uppfattningen att näringsverksamhet i vissa fall kan förenas med tillståndsplikt (GrUU 23/2000 rd och

28/2001 rd). Enligt ett uttryckligt omnämnande i förarbetena till revideringen av de grundläggande fri- och rättigheterna kommer näringarna även i fortsättningen delvis att förutsätta tillstånd också efter reformen, i synnerhet för att trygga t.ex. hälsa och säkerhet (RP 309/1993 rd).

Syftet med tillståndsplikten för privata hälsovårdstjänster är uttryckligen att på det sätt som avses i revideringen av de grundläggande fri- och rättigheterna trygga hälsan och säkerheten för dem som anlitar tjänsterna. Genom tillståndsförfarandet kan det säkerställas att sjuktransporttjänsterna är ändamålsenliga och att de inte äventyrar patienternas hälsa eller säkerhet.

Med stöd av vad som anförts ovan, och eftersom tillståndsmyndighetens tillståndsprövning i fråga om det föreslagna sjuktransporttillstånd som överförs till lagen om privat hälso- och sjukvård nu är mera exakt och avgränsat bunden av bestämmelser, anser regeringen att lagarna kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om privat hälso- och sjukvård**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 9 februari 1990 om privat hälso- och sjukvård (152/1990) 1–3 §, 4 § 1 mom. och 3 mom. 2 punkten, 7, 20 och 26 §, av dem 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 689/2005, 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 377/2009 och 3 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 689/2005 samt 20 § sådan den lyder i lag 1258/2005, samt

fogas till 4 §, sådan den lyder i nämnda lagar 689/2005 och 377/2009 ett nytt 6 mom., till 9 § sådan den lyder i sistnämnda lag ett nytt 3 mom. och till 14 § sådan den lyder i sistnämnda lag ett nytt 2 mom. som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om rätten att tillhandahålla befolkningen privata hälso- och sjukvårdstjänster.

Utöver denna lag ska det som bestäms i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) och det som någon annanstans bestäms eller föreskrivs om tillhandahållande av hälso- och sjukvårdstjänster iakttas.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med *hälso- och sjukvårdstjänster*

- 1) laboratorieverksamhet,
- 2) radiologisk verksamhet och andra därmed jämförbara bildåtergivnings- och undersökningsmetoder,
- 3) andra undersökningar och åtgärder som vidtas för att konstatera någons hälsotillstånd eller sjukdom eller för att bestämma vården,
- 4) fysioterapeutisk verksamhet samt andra åtgärder och annan terapi som förbättrar och upprätthåller prestationsförmågan,
- 5) företagshälsovård,

6) läkar- och tandläkartjänster och annan hälso- och sjukvård samt tjänster som kan jämföras med dem,

7) massage, samt

8) sjuktransporttjänster.

Med *serviceproducent* avses en sådan enskild eller ett bolag, ett andelslag, en förening eller någon annan sammanslutning eller stiftelse som har en enhet som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster samt en självständig yrkesutövare som tillhandahåller sjuktransporttjänster. Som serviceproducent anses inte en annan självständig yrkesutövare eller en arbetsgivare som själv ordnar sådana tjänster inom företagshälsovården som nämns i 2 § i lagen om företagshälsovård (743/1978).

Med *självständig yrkesutövare* avses en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i 2 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) och som självständigt utövar sitt yrke.

3 §

Verksamhetsbetingelser

Den som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster ska ha ändamålsenliga lokaler och anordningar. Den som tillhandahåller sjuktransporttjänster ska ha ett ändamålsen-

ligt sjuktransportfordon jämte utrustning. Dessutom ska serviceproducenten ha sådan ändamålsenligt utbildad personal som verksamheten förutsätter.

Verksamheten skall i medicinskt avseende bedrivas på behörigt sätt och ta hänsyn till patientsäkerheten.

4 §

Tillstånd

En serviceproducent ska ha beviljats tillstånd av tillståndsmyndigheten för att få tillhandahålla hälso- och sjukvårdstjänster. Av tillståndet ska serviceproducentens servicebransch enligt 2 § framgå. Tillståndet kan förenas med villkor som är nödvändiga för att trygga patientsäkerheten och avser mängden tjänster, de anställda, lokaliteterna, sjuktransportfordonet och dess utrustning, anordningarna och tillbehören samt arbetsmetoderna.

Av tillståndsansökan ska följande uppgifter om serviceproducenten framgå:

2) verksamhetsenheter och verksamhetsställen där hälso- och sjukvårdstjänster tillhandahålls samt deras kontaktuppgifter samt, antalet sjuktransportfordon och deras stationsplatser,

Tillståndet att tillhandahålla sjuktransporttjänster berättigar innehavaren att utföra sjuktransporter i hela landet med undantag för Åland. I tillståndet för tillhandahållande av sjuktransporttjänster ska antalet sjuktransportfordon som används för tjänsterna samt deras stationsplats eller stationsplatser anges.

7 §

Förhandsinspektion

Innan de lokalteter och anordningar samt det sjuktransportfordon jämte utrustning som kommer att användas vid tillhandahållandet av hälso- och sjukvårdstjänster tas i bruk, ska serviceproducenten förevisa dem i funktionsdugligt skick vid hälsovårdsnämndens inspektion.

En tjänsteinnehavare som är underställd hälsovårdsnämnden ska inspektera lokaliteterna och anordningarna samt sjuktransportfordonet och dess utrustning och utan dröjsmål tillställa serviceproducenten en inspektionsberättelse.

9 §

Ändrings- och upphörsanmälan

Bestämmelser om innehållet i ändringsanmälan kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Behörig länsstyrelse

I fråga om sjuktransporttjänster handläggs de uppgifter som i denna lag och med stöd av den föreskrivits för länsstyrelserna av den länsstyrelse inom vars område trafikens stationsplats finns.

20 §

Föreskrifter och tvångsmedel

Upptäcks brister eller andra missförhållanden som äventyrar patientsäkerheten i tillhandahållandet eller genomförandet av hälso- och sjukvårdstjänster eller strider verksamheten i övrigt mot denna lag, kan Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller länsstyrelsen meddela föreskrifter om hur de ska avhjälpas. När föreskrifter meddelas ska det bestämmas en tid inom vilken de behövliga åtgärderna ska vidtas. Om patientsäkerheten så kräver kan det bestämmas att verksamheten ska avbrytas eller användningen av en verksamhetsenhet eller en del av den, av ett sjuktransportfordon eller dess utrustning eller av en anordning förbjudas omedelbart.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller länsstyrelsen kan vid vite eller vid hot om att verksamheten avbryts eller att användningen av en verksamhetsenhet eller en del av den, av ett sjuk-

transportfordon eller dess utrustning eller av en anordning förbjuds, förplikta serviceproducenten eller den självständiga yrkesutövaren att iaktta föreskrifter som avses i 1 mom.

Beslut som fattats av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller av länsstyrelsen om avbrytande av verksamheten eller om förbud mot användningen av en verksamhetsenhet eller en del av den, av ett sjuktransportfordon eller dess utrustning eller av en anordning ska iaktas även om ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Vad som bestäms i denna paragraf gäller inte sådan verksamhet som avses i läkemedelslagen (395/1987) och för övervakningen av vilken Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet ansvarar. Har Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller länsstyrelsen i sin övervakning upptäckt brister eller andra missförhållanden i läkemedelsförsörjningen, ska Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet underrättas om dessa.

26 §

Verkställighet

Ett beslut som gäller återkallande av ett godkännande av ansvarig föreståndare, avbrytande av verksamhet och återkallande av tillstånd eller förbud mot användning av en verksamhetsenhet eller en del av den, av ett sjuktransportfordon eller dess utrustning eller av en anordning kan trots besvär omedelbart verkställas, om detta anses nödvändigt med hänsyn till patientsäkerheten.

Då ändring har sökts kan besvärsmyndigheten förbjuda verkställigheten av beslutet eller bestämma att den skall avbrytas.

Denna lag träder i kraft den 20.

De tillståndsansökningar som är anhängiga när lagen träder i kraft handläggs i enlighet med de bestämmelser som gäller vid lagens ikraftträdande.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen av den 21 december 2004 (1224/2004) 4 kap. 8 § 2 och 3 mom. och 15 kap. 3 § 3 mom., av den 4 kap. 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 912/2007, samt *fogas* till 4 kap. 6 § ett nytt 3 mom. och till 9 § ett nytt 2 mom., som följer:

4 kap.

Ersättning för resekostnader

6 §

Sjuktransport

 Bestämmelser om den ersättningstaxa som används som grund för ersättning för användning av sjuktransportfordon utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Ersättningstaxan bör vid behov ändras utgående från kostnadsutvecklingen. Vid utarbetandet av den förordning som gäller ersättningstaxan och ändringar av den ska social- och hälsovårdsministeriet höra Folkpensionsanstalten och de organisationer som företräder de berörda aktörerna.

8 §

Grund för ersättning för resekostnader samt fastställande av ersättningstaxan

 Grunden för ersättning för användning av taxi är det maximipris som i taxitrafiken tas ut hos konsumenterna i enlighet med 16 § i lagen om taxitrafik (217/2007), om inte Folkpensionsanstalten har kommit överens om en lägre prissättning än maximipriset med den som tillhandahåller transporttjänsterna.

Bestämmelser om ersättningstaxor som används som grund för ersättning vid användning av andra specialfordon enligt 5 § än taxi utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Social- och hälsovårdsministeriet ska höra Folkpensionsanstalten när ministeriet utarbetar förordningen och ändringar av den. Bestämmelser om fastställandet av den ersättningstaxa som används som grund för ersättning för användning av sjuktransportfordon finns i 6 §.

9 §

Övernattningspenning

 En försäkrad som på grund av en läkares bedömning av graviditeten har varit tvungen att övernatta i närheten av en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård och för vilken övernattningen bevisligen har medfört kostnader har också rätt till övernattningspenning.

15 kap.

Verkställighet

3 §

Ansökan om sjukvårdsersättningar

En specialersättning enligt 5 kap. 5 § 2 mom. för kostnader för läkemedel som an-

vänds vid behandlingen av svåra och långvariga sjukdomar betalas, om kostnaderna har uppkommit efter det att ansökan i vilken svår och långvarig sjukdom påvisas har tillställts Folkpensionsanstalten. Vad som i detta moment bestäms om läkemedel skall även tillämpas vid ersättning för kliniska närings-

preparat och produkter som motsvarar sådana.

Denna lag träder i kraft den 20.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 9 oktober 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Paula Risikko*

*Bilagor
Parallelltexter*

1.

Lag

om ändring av lagen om privat hälso- och sjukvård

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 9 februari 1990 om privat hälso- och sjukvård (152/1990) 1–3 §, 4 § 1 mom. och 3 mom. 2 punkten, 7, 20 och 26 §,
 av dem 2 § sådan den lyder i lag 689/2005, 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 377/2009 och 3 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 689/2005 samt 20 § sådan den lyder i lag 1258/2005, samt
fogas till 4 §, sådan den lyder i nämnda lagar 689/2005 och 377/2009 ett nytt 6 mom., till 9 § sådan den lyder i sistnämnda lag ett nytt 3 mom. och till 14 § sådan den lyder i sistnämnda lag ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lag

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag stadgas om rätten att tillhandahålla befolkningen privata hälso- och sjukvårdstjänster.

Utöver denna lag *skall iakttas vad lagen om utövning av läkaryrket (562/78), lagen om utövning av tandläkaryrket (563/78), lagen om utövning av tandteknikeryrket (220/64), lagen om utövning av sjukvårdsyrke (554/62), lagen om utövande av optikeryrket (429/60) och lagen om massörsyrket (1231/45) stadgar om tillhandahållande av hälso- och sjukvårdstjänster eller vad som annars stadgas eller föreskrivs därom.*

2 §

Definitioner

I denna lag avses med hälso- och sjukvårdstjänster

- 1) laboratorieverksamhet,
- 2) radiologisk verksamhet och andra där-

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag stadgas om rätten att tillhandahålla befolkningen privata hälso- och sjukvårdstjänster.

Utöver denna lag ska det som bestäms i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) och det som någon annanstans bestäms eller föreskrivs om tillhandahållande av hälso- och sjukvårdstjänster iakttas.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med hälso- och sjukvårdstjänster

- 1) laboratorieverksamhet,
- 2) radiologisk verksamhet och andra där-

med jämförbara bildåtergivnings- och undersökningsmetoder,

3) andra undersökningar och åtgärder som vidtas för att konstatera någons hälsotillstånd eller sjukdom eller för att bestämma vården,

4) fysioterapeutisk verksamhet samt andra åtgärder och annan terapi som förbättrar och upprätthåller prestationsförmågan,

5) företagshälsovård,

6) läkar- och tandläkartjänster, annan hälso- och sjukvård samt tjänster som kan jämföras därmed *och*

7) massage.

Med *serviceproducent* avses en enskild eller ett bolag, ett andelslag, en förening eller någon annan sammanslutning eller stiftelse som har en enhet som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster. Som *serviceproducent* anses inte en självständig yrkesutövare eller en arbetsgivare som själv ordnar sådana tjänster inom företagshälsovården som nämns i 2 § lagen om företagshälsovård (743/78).

Med *självständig yrkesutövare* avses en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i 2 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) och som självständigt utövar sitt yrke.

3 §

Verksamhetsbetingelser

Den som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster skall ha ändamålsenliga lokaler och anordningar *samt den personal som verksamheten förutsätter.*

Verksamheten skall i medicinskt avseende bedrivas på behörigt sätt och ta hänsyn till patientsäkerheten.

med jämförbara bildåtergivnings- och undersökningsmetoder,

3) andra undersökningar och åtgärder som vidtas för att konstatera någons hälsotillstånd eller sjukdom eller för att bestämma vården,

4) fysioterapeutisk verksamhet samt andra åtgärder och annan terapi som förbättrar och upprätthåller prestationsförmågan,

5) företagshälsovård,

6) läkar- och tandläkartjänster och annan hälso- och sjukvård samt tjänster som kan jämföras med dem,

7) massage, *samt*

8) *sjuktransporttjänster.*

Med *serviceproducent* avses en *sådan* enskild eller ett bolag, ett andelslag, en förening eller någon annan sammanslutning eller stiftelse som har en enhet som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster *samt en självständig yrkesutövare som tillhandahåller sjuktransporttjänster.* Som *serviceproducent* anses inte *en annan* självständig yrkesutövare eller en arbetsgivare som själv ordnar sådana tjänster inom företagshälsovården som nämns i 2 § i lagen om företagshälsovård (743/1978).

Med *självständig yrkesutövare* avses en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i 2 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) och som självständigt utövar sitt yrke.

3 §

Verksamhetsbetingelser

Den som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster ska ha ändamålsenliga lokaler och anordningar. *Den som tillhandahåller sjuktransporttjänster ska ha ett ändamålsenligt sjuktransportfordon jämte utrustning. Dessutom ska serviceproducenten ha sådan ändamålsenligt utbildad personal som verksamheten förutsätter.*

Verksamheten skall i medicinskt avseende bedrivas på behörigt sätt och ta hänsyn till patientsäkerheten.

4 §

Tillstånd

En serviceproducent ska ha beviljats tillstånd av tillståndsmyndigheten för att få tillhandahålla hälso- och sjukvårdstjänster. Av tillståndet ska serviceproducentens servicebransch enligt 2 § framgå. Tillståndet kan förenas med villkor som är nödvändiga för att trygga patientsäkerheten och avser mängden tjänster, de anställda, lokaliteterna, anordningarna och tillbehören samt arbetsmetoderna. (29.5.2009/377)

Av tillståndsansökan skall framgå följande uppgifter om serviceproducenten:

2) verksamhetsenheter och verksamhetsställen där hälso- och sjukvårdstjänster tillhandahålls samt kontaktuppgifter,

7 §

Förhandsinspektion

Innan de lokaliteter och anordningar som kommer att användas vid tillhandahållandet av hälso- och sjukvårdstjänster tas i bruk skall serviceproducenten för inspektion förevisa dem i funktionsdugligt skick för hälsovårdsnämnden.

En tjänsteinnehavare som är underställd hälsovårdsnämnden skall inspektera lokaliteterna och anordningarna samt utan dröjsmål tillställa serviceproducenten en inspektionsberättelse.

4 §

Tillstånd

En serviceproducent ska ha beviljats tillstånd av tillståndsmyndigheten för att få tillhandahålla hälso- och sjukvårdstjänster. Av tillståndet ska serviceproducentens servicebransch enligt 2 § framgå. Tillståndet kan förenas med villkor som är nödvändiga för att trygga patientsäkerheten och avser mängden tjänster, de anställda, lokaliteterna, *sjuktransportfordonet och dess utrustning*, anordningarna och tillbehören samt arbetsmetoderna.

Av tillståndsansökan *ska* följande uppgifter om serviceproducenten *framgå*:

2) verksamhetsenheter och verksamhetsställen där hälso- och sjukvårdstjänster tillhandahålls, *antalet sjuktransportfordon och deras stationsplatser* samt kontaktuppgifter,

Tillståndet att tillhandahålla sjuktransporttjänster berättigar innehavaren att utföra sjuktransporter i hela landet med undantag för Åland. I tillståndet för tillhandahållande av sjuktransporttjänster ska antalet sjuktransportfordon som används för tjänsterna samt deras stationsplats eller stationsplatser anges.

7 §

Förhandsinspektion

Innan de lokaliteter och anordningar *samt det sjuktransportfordon jämte utrustning* som kommer att användas vid tillhandahållandet av hälso- och sjukvårdstjänster tas i bruk, ska serviceproducenten förevisa dem i funktionsdugligt skick vid hälsovårdsnämndens inspektion.

En tjänsteinnehavare som är underställd hälsovårdsnämnden ska inspektera lokaliteterna och anordningarna samt *sjuktransportfordonet och dess utrustning* och utan dröjsmål tillställa serviceproducenten en inspektionsberättelse.

9 §

Ändrings- och upphörsanmälan

14 §

Behörig länsstyrelse

20 §

Föreskrifter och tvångsmedel

Upptäcks det brister eller andra missförhållanden som äventyrar patientsäkerheten i tillhandahållandet eller genomförandet av hälso- och sjukvårdstjänster eller strider verksamheten i övrigt mot denna lag, kan Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller länsstyrelsen meddela föreskrifter om hur de ska avhjälpas. När föreskrifter meddelas ska det utsättas en tid inom vilken de behövliga åtgärderna ska vidtas. Om patientsäkerheten så kräver kan det bestämmas att verksamheten ska avbrytas eller användningen av en verksamhetsenhet eller en del av den eller av en anordning förbjudas omedelbart.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller länsstyrelsen kan vid vite eller vid äventyr att verksamheten avbryts eller att användningen av en verksamhetsenhet eller en del av den eller av en anordning förbjuds, förplikta serviceproducenten eller den självständiga yrkesutövaren att iaktta föreskrifter som avses i 1 mom.

Beslut som fattats av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller av länsstyrelsen om avbrytande av verk-

9 §

Ändrings- och upphörsanmälan

Bestämmelser om innehållet i ändringsanmälan kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Behörig länsstyrelse

20 §

Föreskrifter och tvångsmedel

Upptäcks brister eller andra missförhållanden som äventyrar patientsäkerheten i tillhandahållandet eller genomförandet av hälso- och sjukvårdstjänster eller strider verksamheten i övrigt mot denna lag, kan Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller länsstyrelsen meddela föreskrifter om hur de ska avhjälpas. När föreskrifter meddelas ska det bestämmas en tid inom vilken de behövliga åtgärderna ska vidtas. Om patientsäkerheten så kräver kan det bestämmas att verksamheten ska avbrytas eller användningen av en verksamhetsenhet eller en del av den, *av ett sjuktransportfordon eller dess utrustning* eller av en anordning förbjudas omedelbart.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller länsstyrelsen kan vid vite eller vid hot om att verksamheten avbryts eller att användningen av en verksamhetsenhet eller en del av den, *av ett sjuktransportfordon eller dess utrustning* eller av en anordning förbjuds, förplikta serviceproducenten eller den självständiga yrkesutövaren att iaktta föreskrifter som avses i 1 mom.

Beslut som fattats av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller av länsstyrelsen om avbrytande av verk-

Gällande lag

samheten eller om förbud mot användningen av en verksamhetsenhet eller en del av den eller av en anordning ska iaktas även om ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Vad som bestäms i denna paragraf gäller inte verksamhet som avses i läkemedelslagen (395/1987) eller i lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård (1505/1994) och som övervakas av Läkemedelsverket. Har Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller länsstyrelsen i sin övervakning upptäckt brister eller andra missförhållanden i läkemedelsförsörjningen eller i produkter eller utrustning för hälso- och sjukvården, ska Läkemedelsverket underrättas om dessa.

26 §

Verkställighet

Ett beslut som gäller återkallande av ett godkännande av ansvarig föreståndare, avbrytande av verksamhet och återkallande av tillstånd eller förbud mot användning av en lokal eller del därav eller av en anordning kan trots besvär omedelbart verkställas, om detta anses nödvändigt med hänsyn till patientsäkerheten.

Då ändring har sökts kan besvärsmyndigheten förbjuda verkställigheten av beslutet eller bestämma att den skall avbrytas.

Föreslagen lydelse

samheten eller om förbud mot användningen av en verksamhetsenhet eller en del av den, av *ett sjuktransportfordon eller dess utrustning* eller av en anordning ska iaktas även om ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Vad som bestäms i denna paragraf gäller inte sådan verksamhet som avses i läkemedelslagen (395/1987) och för övervakningen av vilken Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet ansvarar. Har Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller länsstyrelsen i sin övervakning upptäckt brister eller andra missförhållanden i läkemedelsförsörjningen, ska Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet underrättas om dessa.

26 §

Verkställighet

Ett beslut som gäller återkallande av ett godkännande av ansvarig föreståndare, avbrytande av verksamhet och återkallande av tillstånd eller förbud mot användning av en verksamhetsenhet eller en del av den, av *ett sjuktransportfordon eller dess utrustning* eller av en anordning kan trots besvär omedelbart verkställas, om detta anses nödvändigt med hänsyn till patientsäkerheten.

Då ändring har sökts kan besvärsmyndigheten förbjuda verkställigheten av beslutet eller bestämma att den skall avbrytas.

Denna lag träder i kraft den 20.

De tillståndsansökningar som är anhängiga när lagen träder i kraft handläggs i enlighet med de bestämmelser som gäller vid lagens ikraftträdande.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen av den 21 december 2004 (1224/2004) 4 kap. 8 § 2 och 3 mom. och 15 kap. 3 § 3 mom., av den 4 kap. 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 912/2007, samt *fogas* till 4 kap. 6 § ett nytt 3 mom. och till 9 § ett nytt 2 mom., som följer:

Gällande lag

4 kap.

Ersättning för resekostnader

6 §

*Sjuktransport**Föreslagen lydelse*

4 kap.

Ersättning för resekostnader

6 §

Sjuktransport

Bestämmelser om den ersättningstaxa som används som grund för ersättning för användning av sjuktransportfordon utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Ersättningstaxan bör vid behov ändras utgående från kostnadsutvecklingen. Vid utarbetandet av den förordning som gäller ersättningstaxan och ändringar av den ska social- och hälsovårdsministeriet höra Folkpensionsanstalten och de organisationer som företräder de berörda aktörerna.

8 §

Grund för ersättning för resekostnader samt fastställande av ersättningstaxan

8 §

Grund för ersättning för resekostnader samt fastställande av ersättningstaxan

Grunden för ersättning för användning av sjuktransportfordon är sjuktransporttaxan enligt 11 § i lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991). Grunden för ersättning för användning av taxi är det

Grunden för ersättning för användning av taxi är det maximipris som i taxitrafiken tas

Gällande lag

maximipris som i taxitrafiken tas ut hos konsumenterna i enlighet med 16 § i lagen om taxitrafik (217/2007), om inte Folkpensionsanstalten har kommit överens om en lägre prissättning än maximipriset med den som producerar transporttjänsterna.

Närmare bestämmelser om ersättnings- taxor som används som grund för ersättning vid användning av andra specialfordon enligt 5 § än taxi och sjuktransportfordon utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Social- och hälsovårdsministeriet skall höra Folkpensionsanstalten innan det fastställer ersättningstaxorna.

9 §

Övernattningspenning

15 kap.

Verkställighet

3 §

Ansökan om sjukvårdsersättningar

En specialersättning enligt 5 kap. 6 § 2 mom. för kostnader för läkemedel som används vid behandlingen av svåra och långvariga sjukdomar betalas under förutsättning att kostnaderna har uppkommit efter det att ansökan i vilken svår och långvarig sjukdom påvisas har tillställts Folkpensionsanstalten. *Vad som i detta moment bestäms om läkemedel skall även tillämpas vid ersättning för kliniska näringspreparat och produkter som motsvarar sådana.*

Föreslagen lydelse

ut hos konsumenterna i enlighet med 16 § i lagen om taxitrafik (217/2007), om inte Folkpensionsanstalten har kommit överens om en lägre prissättning än maximipriset med den som tillhandahåller transporttjänsterna.

Bestämmelser om ersättningstaxor som används som grund för ersättning vid användning av andra specialfordon enligt 5 § än taxi utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Social- och hälsovårdsministeriet *ska höra Folkpensionsanstalten när ministeriet utarbetar förordningen och ändringar av den. Bestämmelser om fastställandet av den ersättningstaxa som används som grund för ersättning för användning av sjuktransportfordon finns i 6 §.*

9 §

Övernattningspenning

15 kap.

Verkställighet

3 §

Ansökan om sjukvårdsersättningar

En specialersättning enligt 5 kap. 5 § 2 mom. för kostnader för läkemedel som används vid behandlingen av svåra och långvariga sjukdomar betalas, *om kostnaderna* har uppkommit efter det att ansökan i vilken svår och långvarig sjukdom påvisas har tillställts Folkpensionsanstalten. Vad som i detta moment bestäms om läkemedel skall även tillämpas vid ersättning för kliniska näringspreparat och produkter som motsvarar sådana.

*Denna lag träder i kraft den 20.
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.*
